

Sygn.akt III AUa 1276/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 maja 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Maria Jolanta Kazberuk

Sędziowie: SO del. Elżbieta Rostół (spr.)

SA Bożena Szponar - Jarocka

Protokolant: Emilia Janucik

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 10 maja 2016 r. w B.

sprawy z odwołania W. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł.

o wysokość wypłaconych odsetek

na skutek apelacji wnioskodawczyni W. P.

od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 24 września 2015 r. sygn. akt IV U 657/15

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 1276/15

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. w dniu 13 lutego 2015 r., w wykonaniu wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 29 października 2013 r., wydał decyzję o przyznaniu W. P. odsetek ustawowych od kwoty wyrównania świadczenia wypłaconego decyzją z dnia 2 października 2009 r. Tym samym przyznał W. P. odsetki ustawowe za okres od 22 września 2006 r. do 20 października 2009 r. w łącznej kwocie 9.034,59 złotych.

Od powyższej decyzji odwołanie złożyła W. P., wnosząc o jej zmianę i przyznanie odsetek ustawowych w łącznej wysokości 16.778 złotych liczonych od kwoty 46.664 złotych od 22 września 2006 r. do 30 września 2009 r. Według wyliczeń W. P. wysokość odsetek ustawowych za okres od 23 września 2006 r. do 14 grudnia 2008 r. (11,5% w skali roku) wynosiła łącznie 11.968 złotych, a za okres od 15 grudnia 2008 r. do 30 września 2009 r. (13% w skali roku) wynosiła łącznie 4.810 złotych. Uwzględniając wysokość wypłaconych przez organ rentowy kwot – 9.034 złotych, W. P. domagała się dodatkowo kwoty 7.744 złotych.

W. P. w piśmie procesowym z dnia 1 czerwca 2015 r. domagała się zapłaty odsetek w łącznej wysokości 41.210 złotych.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. wniósł o oddalenie odwołania podnosząc, że wyliczenie należnych odsetek jest prawidłowe, uwzględnia zmiany wysokości kwot świadczeń w poszczególnych miesiącach i zmiany wysokości odsetek ustawowych w poszczególnych okresach.

Sąd Okręgowy w Olsztynie wyrokiem z dnia 24 września 2015 r. oddalił odwołanie. Rozstrzygnięcie oparł na następujących ustaleniach faktycznych. W dniu 19 września 2006 r. W. P. złożyła wniosek o rentę rodzinną po zmarłym mężu J. P.. Decyzją z dnia 8 września 2009 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. przyznał W. P. rentę rodzinną od 1 sierpnia 2006 roku. Decyzją z dnia 2 października 2009 r. dokonał przeliczenia renty rodzinnej z wyrównaniem za okres od 1 sierpnia 2006 r. do 30 września 2009 r. w łącznej wysokości 46.664,21 złotych i z kwoty tej zaliczył na pokrycie innych należności kwotę 16.402 złotych. Wyrównanie wraz ze świadczeniem za październik 2009 r. w wysokości 1.364,75 złotych po odliczeniu zaliczki na podatek i składek na ubezpieczenie zdrowotne wypłacił W. P. łączną kwotę 22.427,35 złotych. W decyzji tej organ rentowy ustalił termin płatności renty na dzień 20 każdego miesiąca (dowód: wniosek o rentę rodzinną, decyzja o przyznaniu renty rodzinnej, decyzja o przeliczeniu renty rodzinnej – akta ZUS. W okresie od 15 października 2005 r. do 14 grudnia 2008 r. odsetki ustawowe zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 października 2005 r. w sprawie określenia wysokości odsetek ustawowych (Dz. U. Nr 201, poz. 1662) wynosiły 11,5% w stosunku rocznym, a od 15 grudnia 2008 r. do 22 grudnia 2014 r. w myśl rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 grudnia 2008 r. w sprawie określenia wysokości odsetek ustawowych (Dz. U. Nr 220, poz. 1434) wynosiły 13 % w stosunku rocznym.

Sąd Okręgowy wskazał, że zgodnie z przepisem art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. 2015 r., poz. 121), jeżeli organ rentowy - w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów albo umów międzynarodowych - nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Odsetki w takiej sytuacji w myśl § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 1 lutego 1999 r. w sprawie szczegółowych zasad wypłacania odsetek za opóźnienie w ustaleniu lub wypłacie świadczeń z ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 12, poz. 104) wypłaca się za okres od dnia następującego po upływie terminu na ustalenie prawa do świadczeń lub ich wypłaty, przewidzianego w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń - do dnia wypłaty świadczeń, z uwzględnieniem ust. 2-5. W świetle ust. 2 § 2 powołanego rozporządzenia, okres opóźnienia w ustaleniu prawa do świadczeń i ich wypłacie, dla których przepisy określające zasady ich przyznawania i wypłacania przewidują termin na wydanie decyzji, liczy się od dnia następującego po upływie terminu na wydanie decyzji. Okres opóźnienia w wypłaceniu świadczeń okresowych liczy się zaś od dnia następującego po ustalonym terminie ich płatności (§ 2 ust. 4). Sąd pierwszej instancji stwierdził, że zaskarżoną decyzją organ rentowy przyznał wnioskodawczyni odsetki ustawowe od kwoty wyrównania świadczenia wypłaconego decyzją z dnia 2 października 2009 r. za okres od 22 września 2006 r. do 20 października 2009 r. w łącznej wysokości 9.034,59 złotych. W odwołaniu wnioskodawczyni kwestionowała dokonane przez organ wyliczenie należnych odsetek wskazując, że kwota ta powinna być wyższa.

Wobec powyższego w ocenie sądu pierwszej instancji, kwestią kluczową był sposób wyliczenia odsetek od kwoty wyrównania świadczenia wypłaconego decyzją z dnia 2 października 2009 r. Zaskarżoną decyzją organ rentowy wykonał wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 29 października 2013 r. wydany w sprawie VIII U 616/13, który rozpoznając odwołanie od decyzji organu rentowego z dnia 7 stycznia 2013 r. zmienił zaskarżoną wtedy decyzję i ustalił W. P. prawo do wypłaty ustawowych odsetek od kwoty wyrównania świadczenia wypłaconego decyzją z dnia 2 października 2009 r. od 22 września 2006 r. Łączna kwota wyrównania świadczenia wynosiła 46.664,21 złotych. Nie oznacza to jednakże, że należne odsetki ustawowe należy obliczyć od kwoty 46.664,21 złotych, jak o to wносиła W. P.. Odsetki przysługują od kwot świadczenia należnego za poszczególne miesiące, od dnia następnego po dniu oznaczonym jako termin płatności renty rodzinnej. Organ rentowy dokonując wyliczenia odsetek uwzględnił zmiany w zakresie wysokości kwot świadczeń w poszczególnych miesiącach i zmiany w wysokości odsetek ustawowych w poszczególnych okresach, czemu dał wyraz w wyliczeniu dokonanym w załączniku nr 1 do odpowiedzi na odwołanie, które Sąd Okręgowy w pełni podzielił. Sąd ten wskazał, że z pisma z dnia 1 czerwca 2015 r. sporządzonego przez odwołującą wynika, że domagała się ona zasądzenia odsetek od kwoty zaległości 46.664,21 złotych liczonych za okres

od 23 września 2006 r. do 14 grudnia 2008 r. w wysokości 11,5% w stosunku rocznym, od 15 grudnia 2008 r. do 22 grudnia 2014 r. w wysokości 13% w stosunku rocznym oraz za okres od 23 grudnia 2014 r. do 9 czerwca 2015 r. w wysokości 8%. Podkreślił, że uwadze odwołującej umknął fakt, iż zaskarżona decyzja stanowiła wykonanie wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 29 października 2013 r., sygn. VIII U 616/13, w którym Sąd przesądził o prawie odwołującej do odsetek ustawowych od wskazanej kwoty zaległości w wypłacie świadczenia oraz wskazał okres, za który odsetki te przysługują tj. od 22 września 2006 r. do 20 października 2009 r. Organ rentowy wykonując ten wyrok mógł jedynie przyznać odsetki za należne świadczenie przysługujące za poszczególne miesiące i tylko za wskazany przez sąd okres. Wobec powyższego, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. w zw. z art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych oddalił odwołanie W. P..

Apelację od powyższego wyroku wniosła W. P. wskazując, że nie zgadza się z wyliczeniem odsetek wypłaconych przez ZUS. Sposób wyliczenia uznała za krzywdzący. Wskazała, że odsetki ustawowe są ilorazem składającym się z iloczynu kwoty zaległości, liczby dni zwłoki oraz wysokości stopy odsetek oraz z liczby 365 czyli liczby dni w roku. Wnosiła o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego księgowego, który miałby wskazać jak należy prawidłowo liczyć odsetki.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie. Sąd Okręgowy poczynił w sprawie trafne ustalenia faktyczne, które sąd odwoławczy w całości akceptuje i przyjmuje za swoje. Na aprobatę zasługuje również dokonana przez sąd pierwszej instancji ocena prawna. Stosownie do treści art. 387§ 2¹ kpc, jeżeli sąd drugiej instancji nie przeprowadził postępowania dowodowego ani nie zmienił ustaleń faktycznych sądu pierwszej instancji, a w apelacji nie zgłoszono zarzutów dotyczących tych ustaleń, uzasadnienie wyroku może zawierać jedynie wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa. Taka sytuacja ma miejsce w rozpoznawanej sprawie.

Decyzją z dnia 2 października 2009 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Ł., w wykonaniu wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi, sygn. VIII U 2588/07, dokonał przeliczenia renty rodzinnej należnej W. P. z wyrównaniem za okres od 1 sierpnia 2006 r. do 30 września 2009 r. w łącznej wysokości 46.664,21 złotych i z kwoty tej zaliczył na pokrycie innych należności kwotę 16.402 złotych. Wyrównanie, wraz ze świadczeniem za październik 2009 r. w wysokości 1.364,75 złotych, po odliczeniu zaliczki na podatek i składek na ubezpieczenie zdrowotne, zostało wypłacone W. P. w kwocie 22.427,35 złotych w ustalonym w tej decyzji najbliższym terminie płatności. Termin płatności renty rodzinnej organ rentowy ustalił na dzień 20 każdego miesiąca. Obecnie zaskarżoną decyzją organ rentowy wykonał wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 29 października 2013 r., sygn. VIII U 616/13. Wyrokiem tym Sąd Okręgowy w Łodzi zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Ł. z dnia 7 stycznia 2013 r. i ustalił, że W. P. przysługuje prawo do wypłaty ustawowych odsetek od kwoty wyrównania świadczenia wypłaconego decyzją z dnia 2 października 2009 r. od dnia 22 września 2006 r., przy czym odsetki przysługujące od kwot świadczenia należnego za poszczególne miesiące przysługują od dnia następnego po dniu oznaczonym jako termin płatności renty rodzinnej. W wykonaniu tego wyroku organ rentowy dokonał wypłaty odsetek ustawowych od kwoty wyrównania świadczenia wypłaconego decyzją z dnia 2 października 2009 r. Odsetki ustawowe za okres od 22 września 2006 r. do 20 października 2009 r. wyniosły 9034,59 złotych.

Wyliczenie odsetek za powyższy okres pozostaje w zgodzie z treścią wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 29 października 2013 r., sygn. VIII U 616/13. Termin płatności renty rodzinnej został ustalony na dzień 20 każdego miesiąca. Poza sporem jest, że zapadły wyrok miał dla organu rentowego charakter wiążący. Związanie to dotyczy również Sądu Okręgowego i Apelacyjnego w sprawie niniejszej. Stosownie do treści art. 365 § 1 k.p.c. orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej, a w wypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby. Nadto prawomocny wyrok zgodnie z art. 366 k.p.c. ma powagę rzeczy osądzonej do tego, co w związku z podstawą sporu stanowiło przedmiot rozstrzygnięcia. Wprawdzie w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych powaga rzeczy osądzonej ma swój specyficzny charakter, tym niemniej w niniejszej sprawie wykluczonym było „rewidowanie” prawa do odsetek określonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 29 października 2013 r., sygn. VIII U 616/13, od którego Sąd Apelacyjny w Łodzi wyrokiem z dnia 29 sierpnia 2012 r., sygn. III AUa

263/14 oddalił apelację organu rentowego. Sąd Okręgowy w Łodzi wyraźnie wskazał, że **odsetki przysługujące od kwot świadczenia należnego za poszczególne miesiące przysługują od dnia następnego po dniu oznaczonym jako termin płatności renty rodzinnej**. W sprawach z odwołania od decyzji organu rentowego to jej treść wyznacza przedmiot i zakres rozpoznania oraz orzeczenia sądu pracy i ubezpieczeń społecznych (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 1999 r. sygn. II UZ 52/99, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 2012 r. II UK 275/11). Oznacza to w niniejszej sprawie, że przedmiotem postępowania jest prawidłowość wykonania przez organ rentowy zaskarżoną decyzją wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 29 października 2013 r., sygn. VIII U 616/13. Sąd Apelacyjny podziela w pełni rozważania prawne Sądu Okręgowego i wskazuje, że organ rentowy przedstawił prawidłowe wyliczenie należnych i wypłaconych odsetek w piśmie z dnia 31 marca 2015 r., które uwzględnia treść wyroku podlegającego wykonaniu.

Według wyliczenia skarżącej, przedstawionego w apelacji, odsetki powinny być liczone za wskazany w wykonywanym wyroku okres od kwoty wyrównanego świadczenia tj. od kwoty 46 664,21 złotych poczynając od 23 września 2006 r. Stanowisko takie jest nieprawidłowe, przede wszystkim pozostaje w sprzeczności z treścią wykonywanego przez organ rentowy wyroku. Wyrok ten wskazywał w swej treści, że **odsetki przysługujące od kwot świadczenia należnego za poszczególne miesiące przysługują od dnia następnego po dniu oznaczonym jako termin płatności renty rodzinnej**.

Przepis art. 130 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 748 ze zm.) stanowi, że świadczenia wypłaca się za miesiące kalendarzowe w dniu ustalonym w decyzji organu rentowego jako termin płatności świadczeń. W rozpoznawanej sprawie termin ten był określony na dzień 20 każdego miesiąca. Zatem wyliczenie organu rentowego, uwzględniające powyższy termin płatności jest prawidłowe i zgodne z rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 1 lutego 1999 r. w sprawie szczegółowych zasad wypłacania odsetek za opóźnienie w ustaleniu lub wypłacie świadczeń z ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 12, poz. 104), co szczegółowo przedstawił Sąd Okręgowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku.

Sąd Apelacyjny oddalił wniosek skarżącej o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego księgowego celem wyliczenia odsetek w sposób przez nią wskazywany jako nieprzydatny dla rozstrzygnięcia sprawy, powoływany dla zwłoki.

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny oddalił apelację jako bezpodstawną na podstawie art. 385 k.p.c.